

חיים בן-שחר

הכלכלנית אסתר אלכסנדר: אין שחר לדיעה שהליכוד ניצח בבחירות ביגלל הצבעה עדתית בעד בגין. הליכוד ניצח משום שהעובדים והשכבות החלשות הבינו שמדיניותו של ארידור היא נכונה וצודקת

יורם ארידור

הטובסידריה ניצחה את המערך

לא כן, הוא לא נחשב כנציג. עובדה. כאן מתעוררת השאלה: מדוע שכבות מקופחות אלה חיפשו את הנציגות שלהן דווקא בליכוד, שלא הציב רשימה ספרדית יותר מאשר המערך? האם באמת הם ראו בבגין האשכנזי את התשובה לבעיותיהם העדיפות?

הדבר המדהים הוא, שעיתונאים, פוליטיקאים ומרצים שמנסים לנתח את הסיבות להצבעת עדות-המיורח עונים על השאלה הזאת בחיוב. ברור שההצבעה בעד בגין מסיבות עדתיות היא התנהגות בלתי רציונאלית, ומכאן שכל המימסד המפואר הזה החליט שאחינו בני עדות-המיורח הם ייצורים בלתי רציונאליים שמצביעים בבחי-רות לא מתוך האינטרסים שלהם, כפי שעושה כל בר דעת (אשכנזי?) אלא מתוך מניעים אמוציונאליים. פסי-כולוגיים, (ונכתב גם שאפילו מתסביך אדיפוס הם טובים לים — ראה ידיעות אחרונות מיום 4.2.81) סימליים ועוד מיני דברים.

קביעות כאלה לא רק שהן עלבון חמור לעדות-המיורח, אלא, קודם כל, שטות מוחלטת. בני עדות-המיורח הצביעו מתוך שיקול-דעת והבנת המערך הפוליטי. אם היתה הצבעה בלתי רציונאלית בבחירות האחרונות היתה זאת ההצבעה למען המערך, מתוך נוסטלגיה ל"ארץ-ישראל-העובדת" של שנות החמישים, שבינה ובין המערך בדמותו היום, כל קשר הוא מיקרי בלבד.

שינוי

פתאומי

התווית "מצביעים בלתי רציונאליים" מודבקת לא על כל מצביעי הליכוד מעדות המיורח, אלא למקור פחים שביניהם מן הבחינה הכלכלית: הפועלים, אנשי השכונות ועיירות-הפיתוח, החקלאים מן ההתיישבות החדשה (יש הרבה מקופחים מן הבחינה הכלכלית שאינם שייכים לעדות-המיורח דווקא, אך אף אחד לא שואל איך הם הצביעו. כנראה, כי אין בזה מן הפיקנטיות של המטעמים העדתיים; אולי גם הם הצביעו ליכוד?). אין השאלה שתייבת להשאל: למה רוב יוצאי עדות-המיורח הצביעו בעד הליכוד? אלא: למה שכבה עמלה

יורם משל יגאל הורביץ

כלי התיקשורת שוב מעמידים לפנינו ראי עקום של המציאות. כותרות ענק, ראיונות, מיכתבים, פרשנויות ומאמרים ראשיים מספרים לנו על אש השניר אה שאחזה בבני אשכנז ובבני עדות-המיורח, והם אריסטו יאחזו איש בגרון רעהו. הם גם מספרים שהמערך הפסיד את הבחירות כי אנשי השכונות, בני עדות-המיורח, ראו בהנהגתו הלבנה את נציגות המימסד האשכנזי המדכא. לכן הם הצביעו בעד הליכוד, שהנהגתו אינה לבנה פחות, אך מאינו סיבה מיסותרית אין בה אשכנזים מדכאים אלא אשכנזים מושיעים דווקא. ההסבר הרציונאלי היחיד לתופעה כזאת יכול להיות רק שאנשי בני עדות-המיורח הם עיוור-יצבעים.

האמת היא, שאילו עוצמת השינאה הבינ-עדתית ב-1981 היתה דומה לעוצמת השינאה ששררה בשנות החמישים, העיתונות לא היתה מעיזה לכתוב עליה בחופשיות כזאת. בימי ואדי סאליב, כאשר נציגי המימסד ועולי מרוקו ירו אלה באלה במציאות, ולא על דפי בעיניהם, והם מנסים ללבות את אש השינאה כדי להעביר את הפוליטיקה הישראלית לפסים עדתיים.

אילו היה הורביץ נשאר במישרד-האוצר - היה הליכוד

מפסיד בבחירות לכנסת כשם שהפסיד להסתדרות

המיורח, הם גם צודקים מאוד כאשר הם תובעים נציגות פוליטית, בעמדות הכוח, במימדים שיתאימו למשקלם באוכלוסייה. אך אם מתבוננים מקרוב בדרישה זו לנציגות פוליטית הולמת, מתבררת עובדה מפתיעה: השתייכות עדתית בלבד אינה מספיקה. עובדה שאין הם רואים במשה ניסים ובשלמה אליהו את נציגותם הפוליטית כפי שאין הם רואים במישפחת רקנטי את נציגותם במימסד הכלכלי. לדידם כל אלה שייכים למימסד הלבן, ספרדים או לא ספרדים.

אך הם רואים כנציגיהם את השר דויד לוי, ואת השר אהרון אבו-חצירא, כדי לייצג היום את בני עדות-המיורח לא די להיות ספרדי. ספרדי זה צריך לבוא מן השכונה או מעירת-הפיתוח או מהתיישבות החדשה. הוא בפירוש צריך לבוא מהמקומות המקופחים מן הבחינה הכלכלית ולא רק מן הבחינה העדתית, שאם

היום את דפי העיתונות על יחסי אשכנזים וספרדים, היתה פורצת מילחמת-אחים. עצם העובדה שהיום כותבים בחופשיות כזאת על "שחורים" ו"לבנים" מוכיחה יותר מאלף עדים על כך שהשינאה הבינ-עדתית הולכת ודור-עכת, אך יש כנראה אנשים שדבר זה לא מוצא חן בעיניהם, והם מנסים ללבות את אש השינאה כדי להעביר את הפוליטיקה הישראלית לפסים עדתיים.

לא די

להיות ספרדי

אין זאת אימרת שמלבי אש השינאה והתיאורטי קנים שלהם פועלים כחלל-ריק, יש בהחלט בסיס לריגשות הקיפות, שאותם מרגישים רבים מבני עדות-

עד ינואר 1981 הראו סיקרי-דעת-הקהל יתרון עצום למערך, שכלל גם את הפועלים והחקלאים מבני עדות-המיורח. האם בחצי השנה האחרונה לפני הבחירות הם הספיקו לפתח את האמוציות האלה שהביאו אותם אל מחנה הליכוד? עובדה שניה זו גם מראה שהבחירה (המשך בעמוד 56)